

Az irat elektronikus iratról
készített másolat

2020 MÁRC 13.

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti utca 35-45.
1015

Az első fokon eljáró Fővárosi

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 0 7 0 6 - 0 / 2020
Törvényszék útján! Érkezett: 2020 APR 15.	
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	lu

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 67.	
FÖLAJSTRÓMSZÁM KEZDŐIRATON:	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2020 MÁRC 13.
PÉLDÁNY:	IV.
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
FÖLAJSTRÓMSZÁM: TÖRŐIRATON:	

Alulírott,

mint II. rendű felperes, és

mint III. rendű felperes a jelen

beadványunkhoz csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk, Dr. Sobor Dávid
a Dr. Sobor Ügyvédi Iroda

tagja útján, mint indítványozók – az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § és 53. §. (1)
bekezdése, továbbá az Alkotmánybíróság 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozata (a
továbbiakban: Ügyrend) 32. § (2) bekezdés a) pontja alapján – az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő:

Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék 70.P.22.286/2016/13. számú döntésének, valamint a Kúria azt hatályában fenntartó Pfv.IV.21.163/2018/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel a döntések sértik az Alaptörvény II. cikkében és a IX. cikk (4) és (5) bekezdéseiben foglalt emberi méltósághoz való jogunkat, valamint a XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogunkat.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

Az alkotmányjogi panaszunk alapja az Abtv. 27. §, mely szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

I. rendű,

II. rendű és

III. rendű alperes 2016. április 10-én 17 órától a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége (1062 Budapest, Városligeti fasor 16.) előtt szervezett tüntetésen a katolikus mise áldozási szertartását imitálták, melynek során:

- I. r. alperes püspöki ruhában, „Járuljatok szentáldozáshoz!” felhívást intézett a jelenlevőkhöz, majd áldoztató papi tevékenységet imitálva egy jól láthatóan címkézett, „abortusztábléta” feliratú zacskóból „Krisztus teste” kijelentés kíséretében fehér tablettákat helyezett az „elé járuló” II. r. alperes nyelvére;
- II. r. alperes a szentáldozás szertartásában résztvevő katolikus híveket utánozva I. r. alperes kezéből elfogadta az „abortusztábléta” feliratú zacskóból kivett fehér tablettát;
- III. r. alperes kezében megafonnal – I. és II. r. alperesekkel szándékegységben – segített a vallásgyalázó jelenet felhangosításában, nagy nyilvánossághoz való eljuttatásában.

A jogsértés miatt

I. rendű,

II. rendű és

III. rendű felperesek pert indítottak alperesek ellen.

Mivel az alperesek a nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő és kifejezésmódjában indokolatlanul bántó magatartásukkal megsértették a katolikus vallási közösség méltóságát és ennek folytán a közösség tagjainak emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát, ezért keresetünkben azt kértük, hogy a bíróság a jogsértést állapítsa meg, a jogsértőket tiltsa el a további jogsértésektől, a jogsértőket kötelezze, hogy adjanak megfelelő elégtételt, és ennek biztosításának saját költségükön megfelelő nyilvánosságot, továbbá a világhálóról a tüntetés képsorait haladéktalanul töröltesse, valamint kötelezze a jogsértőket egyetemlegesen 600.000.- Ft, azaz hatszázezer forint összegű sérelemdíj megfizetésére a felperesek, mint együttes jogosultak javára. Kértük továbbá az alpereseket egyetemlegesen kötelezni a perben felmerült valamennyi költség megfizetésére.

A Fővárosi Törvényszék a 70.P.22.286/2016/13. számú ítéletével elutasította a keresetet.

Az elsőfokú ítélet ellen felperesek fellebbezést nyújtottak be. A jogorvoslati kérelem alapján megindult másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a 2.Pf.20.151/2017/3/II. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és:

- megállapította, hogy az alperesek a fent leírt magatartásukkal megsértették a felperesek emberi méltóságát;
- az alpereseket a további jogsértéstől eltiltotta;
- kötelezte az alpereseket, hogy a megállapított jogsértésért magánlevélben fejezzék ki sajnálkozásukat, és feljogosította felpereseket ezen levél nyilvánosságra hozatalára;
- kötelezte az alpereseket, hogy a megállapított jogsértést magában foglaló képsorokat tartalmazó felvételt „Az én testem az én választásom” elnevezésű Facebook csoport oldaláról töröljék;
- egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 600.000 forintot és ezen összeg után a törvényes késedelmi kamatokat; és
- egyetemlegesen kötelezte az alpereseket a felperesek javára perköltség, valamint a Magyar Államnak eljárási illeték megfizetésére.

Az Ítéletőrtábla a másodfokú ítélet indokolásában kifejtette, hogy a Ptk. 2:42. § (2) bek. alapján az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Hivatkozott továbbá a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésére, mely szerint a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő, vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül a személyiségi jogát érvényesíteni. Ugyancsak felhívta a régi Pp. 348/B. § (5) bekezdését, melynek értelmében a bíróság a személyiség lényeges vonásának minősülő, a közösséghez tartozással összefüggő személyiségjegy vonatkozásában azt vizsgálja, hogy a közösséget bántó jogsérelem alkalmas lehet-e arra, hogy általában véve a közösséghez tartozó személy személyiségi jogának a sérelmét is okozza.

Az Ítéletőrtábla osztotta a felperesek azon álláspontját, mely szerint a kifogásolt alperesi magatartás egyértelműen a felperesek személyisége lényeges vonásának minősülő, a közösséghez tartozással összefüggő személyiségjegyüket, jellemvonásukat érintő, nagy nyilvánosság előtt megtett, kifejezőmódjában indokolatlanul sértő és bántó magatartás volt. Ugy ítélt meg, hogy a közösséget bántó jogsérelem alkalmas arra, hogy általában véve a közösséghez tartozó személy személyiségi jogának a sérelmét okozza.

A másodfokú ítélet indokolása szerint: „önmagában kétségbe vonható az is, hogy a kereset tárgyává tett, kiemelten sérelmezett alperesi magatartás értékelhető-e egyáltalán az abortusz kérdés körében kifejtett véleményként. megítélése szerint még a katolikus egyházi szertartásokat kevésbé ismerő személyek számára is érthető módon gyalázkodó, sértő, megalázó tartalommal bírt. A katolikus vallás liturgiájának részét képező Szentáldozás központi eleme az, amikor a hívők a szertartásban Jézus Krisztus testét veszik magukhoz. Az alperesek az áldozás szertartását gyalázták meg akkor, amikor a Krisztus testét jelképező ostyát »abortusztablettára« cserélve a tablettát az I. rendű alperes »Krisztus teste« kijelentés kíséretében a II. rendű alperes és más résztvevők nyelvére helyezte, a II. rendű alperes a szertartásban résztvevő híveket utánozva a tablettát elfogadta, míg a III. rendű alperes a jelenet felhangosításában, annak a nagy nyilvánossághoz való eljuttatásában segédkezett. Ezen alperesi magatartások súlyosan sértették a katolikus egyház tagjainak személyiségjegyét, miután számukra Jézus maga az élet, az abortusztabletta használata pedig bűn, az a »Ne ölj!« parancsolat megszegését jelenti. A sérelmezett magatartást objektív szemléletmóddal volt szükséges megítélni, az alperesek részéről kifejtett fenti magatartás egyértelműen a vallás meggyalázásának minősül. Ugyanakkor a gúnyolódó cselekmény nem mutatta meg az alperesek abortusz kérdésben elfoglalt álláspontját, az előadás részeként az abortusztabletta nyelvre helyezése a Krisztus teste közlés kíséretében nem volt értelmezhető az egyház abortuszvitában elfoglalt álláspontjának a kritikájaként sem.”

Az Ítéletőrtábla ezért arra a megállapításra jutott, hogy az abortusztablettával történő „áldoztatás” kifejezetten a felperesek vallását gyalázó alperesi magatartásként volt értékelhető, amely a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésében meghatározott feltételeket kimerítette, a katolikus közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértette, s egyben a felperesek Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében védett emberi méltósághoz fűződő jogát is megsértette.

Ezt követően a jogerős ítélettel szemben az alperesek 2017. június 29. napján felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. A Kúria a **Pfv. IV.21.163/2018/4.** számú, jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Törvényszék 70.P.22.286/2016/13. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria az ítéletének indokolását lényegében arra alapozta, hogy az alperesek a sérelmezett magatartást „a művi terhelességmegszakítás engedélyezése körül kialakult társadalmi vitában” fejtették ki, melyben – a Kúria álláspontja szerint – a „véleményét határozottan kinyilvánító egyház, annak tagjai, és értelemszerűen az adott vallási közösséghez tartozó hívők is szélesebb körben, mintegy a közszereplőkhöz hasonlóan kötelesek az ugyancsak markáns kritikát tűrni, függetlenül attól, hogy nem minősülnek közszereplőknek.”

A Kúria álláspontja szerint „a katolikus egyházzal szemben megfogalmazott álláspont megjelenítéséhez a katolikus szertartás egyes kellékeinek felhasználása a vélemény kifejtéséhez indokolt volt, a vallási közösség és annak szertartása (?) az emberi méltóság megsértésére nem alkalmas”.

Az alkotmányjogi panasszal támadott döntés indokolása kifejtette továbbá, hogy „az ironikusan, a gúny eszközével kifejezésre juttatott vélemény, függetlenül annak színvonalától, a perbeli esetben súlyosan sértőnek nem minősült, kifejezésmódjában nem volt indokolatlanul bántó, megalázó”.

b.) a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A fentiekben előadottak szerint a rendes jogorvoslati lehetőségek az ügyben kimerítésre kerültek.

Nyilatkozunk továbbá arról, hogy az ügyben kezdeményezett felülvizsgálati eljárás, mint rendkívüli jogorvoslat is lezárult a Kúria előtt, perújítást pedig nem kezdeményeztünk az ügyben.

Az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontja alapján „az Abtv. 27. §-a alkalmazásában az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül és alkotmányjogi panasszal megtámadható, a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott olyan döntése is, mely a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi és helyette, illetve az elsőfokú határozat helyett új és a jogszabályoknak megfelelő határozatot hoz, [...], feltéve, hogy az indítványozó a jogerős döntést az Alkotmánybíróság előtt nem támadta meg, vagy a jogerős döntés ellen benyújtott panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel utasította vissza.”

Az Ügyrend idézett rendelkezése alkalmazásában nyilatkozunk, hogy a jogerős döntést (a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék a 70.P.22.286/2016/13. számú ítéletét megváltoztató 2.Pf.20.151/2017/3/II. számú ítéletét) nem támadtuk meg az Alkotmánybíróság előtt, ennél fogva a jelen ügyben a Kúria **Pfv. IV.21.163/2018/4.** számú ítéletével szemben alkotmányjogi panasz benyújtásának helye van.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria döntésének vonatkozásában beállt kézbesítési vélelem alapján a kézbesítés időpontjaként 2020. január 13. napja vehető figyelembe.

Nyilatkozunk arról, hogy erre tekintettel az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) a jelen alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjára figyelemmel megtartásra került.

d) Az indítványozók érintettségének bemutatása

Előadjuk, hogy a fenti, I/a pontban bemutatott egyedi ügyben érintett természetes személynek minősülünk. [REDACTED] jogutódjaként [REDACTED] és [REDACTED] a polgári peres eljárás II-III. rendű felperesei voltunk, az emberi méltóságból fakadó személyiségi jogunk védelmében benyújtott keresetünket a bíróságok pedig jogerősen elutasították.

Mivel az alkotmányjogi panasz tárgyát képező polgári peres eljárásban félként (felperesek) vettünk részt, így érintettségünk kétséget kizáróan megállapítható (ld. 3174/2014. [VI. 18.] AB határozat, Indokolás [10].). Az indítványunkkal támadott ítéletekkel ugyanis az elsőfokú bíróság, illetve a végső, felülvizsgálati eljárásban hozott döntést meghozó Kúria elutasította a keresetünket, így a határozatok ránk nézve hátrányos döntést tartalmaztak.

A későbbiekben részletesen is kifejtettek szerint megtámadott bírósági határozatok – különös tekintettel a Kúriának a döntésére – az emberi méltósághoz fűződő, Alaptörvényben biztosított jogunkat is sértették, ami a személyes érintettségünk további alapját képezi.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, illetve a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta

A II. cikkben és a XXVIII. cikkben foglalt alapvető jogok tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség igazolható, mivel a Kúria a II. cikkben biztosított jog alkotmányos tartalmát elmulasztotta érvényre juttatni {3/2015. (II. 2.) AB határozat Indokolás [17]–[18]}, vagyis túllépte a jogszabályok értelmezési tartományának alkotmányos kereteit.

Álláspontunk szerint a perbe vitt kérdés alapjogi összefüggéseit az elsőfokú bíróság és a Kúria ténylegesen nem ismerte fel. A Kúria ítéletében valójában nem fedezhetőek fel azok az alkotmányossági szempontok, melyek alapján megállapította, hogy emberi méltóságunk, és az abból fakadó személyiségi jogaink nem sérültek. A keresetet elutasító bíróság figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt azon követelményeket, amelyek szerint a véleménynyilvánítás nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére, és nem irányulhat a vallási közösségek méltóságának a megsértésére sem. A Kúria ítélete Indokolásának (27) bekezdésében a személyiségi jogokat az emberi méltósággal azonosan kezeli, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az emberi méltóság kiemelten védett alapjog, melyet az emberi státusz jogi meghatározójaként a véleménynyilvánításhoz való jog sem korlátozhat.

Ugyancsak érdemben befolyásolta az ítéletet a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogunkat ért sérelem, amely abból áll, hogy a Kúria a hatályos jogszabályi rendelkezéseket félretéve, önkényes, *contra legem* jogértelmezéssel jutott az ítéletében foglalt következtetésre. Az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt szabályok világos és egyértelmű korlátját képezik a véleménynyilvánítás szabadságának, ám a Kúria kizárólag a bírósági

gyakorlatra alapozta döntését. A Kúria az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek hatálybalépését megelőzően kialakult gyakorlatra alapozta ítéletét, figyelmen kívül hagyva, hogy az alaptörvényi rendelkezések nem a Ptk. által védett személyiségi jogokra vonatkoznak, hanem az emberi méltóság közvetlen védelmére irányulnak. A Kúria egy törvényi rendelkezés értelmezésére hivatkozik – szemben az Alaptörvény szabályaival –, ami azonban ellentétes a hatályos joggal, így megvalósul a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. Ráadásul a Kúria a Ptk. vonatkozásában is *contra legem* jogértelmezést alkalmazott, hiszen ítéletének 24. bekezdésében törvényes jogalap nélkül terjesztette ki általánosságban a katolikus egyház tagjaira a Ptk. 2:44. § által a közszereplőkre rótt szélesebb körű tűrési kötelezettséget.

Összegezve tehát, a Kúria nem juttatta érvényre az Alaptörvény rendelkezéseit (II. cikk, IX. cikk (4) és (5) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk), így a jogsértések a bírói döntést érdemben befolyásolták.

Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A panaszolt ítélettel kapcsolatosan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is felmerül az emberi méltóság alaptörvényi védelmével kapcsolatosan.

Az Alaptörvény II. cikk első mondata értelmében *az emberi méltóság sérthetetlen*. A IX. cikk (4) bekezdése alapján *a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére*, továbbá ugyanennek a cikknek az (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat (...) vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek - törvényben meghatározottak szerint - jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni*.

A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése szerint *„az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak”*, a 2:54. § (5) bekezdése szerint pedig a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, valamely vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a *„közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén (...) személyiségi jogát érvényesíteni”*.

Az emberi méltóság egyes tartalmi elemeit az Alaptörvény meghatározza, így a méltóság értékességgel bír, és nem egyszerűen veleszületett adottság. Ebből fakadóan tehát alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az emberi méltóság sérthetetlen magja bővült-e, vagy pedig az általános személyiségi jogkénti értelmezés esetén kell erősebb védelmet biztosítani azon védett jogviszonyoknak, jogtárgyaknak, amelyeket az Alaptörvény nevesít. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az is, hogy az Alaptörvény IX. cikkének az emberi méltóságot védelmező cikkeit a Ptk. személyiségi jogokra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazásával le lehet-e rontani, vagyis hogy az emberi méltóság védelme az abból fakadó személyiségi jogok védelmére redukálható-e, lényegében lerontva az emberi méltóság védelmét a véleménynyilvánítás szabadságának javára.

f) Az Abtv. 52. § (1)–(1b) bekezdéseiben támasztott feltételeinek teljesüléséről szóló összegzés

A jelen fejezetben kifejtettek szerint fennállnak az alkotmányjogi panaszunk befogadhatóságának az Abtv. 52. § (1)–(1b) bekezdéseiben támasztott feltételei, ugyanis a beadványunkban egyértelműen megjelöljük:

- i. az Abtv. 27. §-t, mint az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító, egyúttal az indítványtételi jogosultságunkat megalapozó törvényi rendelkezést (ld. a jelen I. fejezet első bekezdésében);
- ii. az eljárás megindításának indokait, így különösen az Alaptörvényben biztosított emberi méltósághoz való jogunk és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogunk sérelmének lényegét (ld. a jelen I. fejezetben és az alábbi II. fejezetben);
- iii. az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket (ld. a fenti bevezető részben)
- iv. az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit (ld. az alábbi II. fejezet 1.) pontjában);
- v. részletes okfejtést megfogalmazó indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével (ld. az alábbi II. fejezet 2.) pontjában); és
- vi. kifejezett kérelmet a sérelmezett bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és azok megsemmisítésére (ld. a fenti bevezető részben).

Előadjuk továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszunk tekintetében az Abtv. 29. §-ában foglalt azon feltétel is teljesül, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. A jelen ügyben a megtámadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket a jelen fejezet e) pontjában fejtettük ki.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

1.) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

a.) A fent megjelölt bírósági döntés sérti az Alaptörvény II. cikkében, illetve a IX. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt emberi méltóságot, valamint a XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az Alaptörvény II. cikke rögzíti, hogy „[a]z emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

A IX. cikk (4) bekezdése pedig konkrétan azt is kimondja, hogy „A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

Ugyanezen cikk (5) bekezdése alapján „a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek – törvényben meghatározottak szerint – jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni.”

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A Ptk. 2:54. § (5) bekezdése alapján „a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. A közösség bármely tagja a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját érvényesítheti.”

b.) A támadott döntés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelményét és az Alaptörvény 28. cikkébe foglalt azon jogainkat is, hogy az ügyünkben eljáró bíróság az általa alkalmazott jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezze.

Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése deklarálja, hogy „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

Az Alaptörvény VII. cikkének (1) bekezdése alapján „mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.”

Az Alaptörvény 28. cikke pedig azt rögzíti, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy az Alaptörvény utóbbi (b./ pontban említett) rendelkezésére nem önmagában kívánunk hivatkozni, hanem csak az elsődlegesen hivatkozott a.) pont szerinti alkotmányossági jogsértés viszonylatában, vagyis, hogy az *eljáró elsőfokú bíróság, illetve a Kúria a jogalkalmazásuk során a Ptk. szövegét elsősorban nem annak céljával és nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték.*

2) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása:

a.) Az eljáró elsőfokú bíróság, majd pedig a Kúria alapjogi jogsértéssel hagyták figyelmen kívül, hogy a hivatkozott alapjogvédelmi rendelkezések és az ehhez kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlat alapján emberi méltóságunk sérthetetlen.

Az emberi méltóságra vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat több szinten értelmezte az emberi méltósághoz való jogot:

- egyrészt mint az emberi élethez kapcsolódó elidegeníthetetlen és korlátozhatatlan alapjogot,
- másrészt mint általános személyiségi, a személyiségi jogok anyajogaként jelent meg.

Ezen a helyzeten változtatott az Alaptörvény, amikor a II. cikkben az élethez való jogtól az emberi méltósághoz való jogot elválasztotta, és önállóan szerepeltette. Az Alaptörvény IV. módosítása során az emberi méltóság a IX. cikk (4) és (5) bekezdésében önálló alapjogként, a véleménynyilvánítás jogának korlátjaként jelent meg, és ezáltal egy teljesen új helyzet állt elő.

Így az emberi méltósághoz való jog nem maradt absztrakció, hanem az Alaptörvény és a Ptk. által önállóan érvényesíthető joggá vált. Az alábbiakban ebből az új alkotmányos jogi helyzettel kapcsolatos, bennünket érintő alapjogsérelemre hivatkozunk.

Az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jog kitüntetett szerepet foglal el alkotmányos berendezkedésünkben. Egyáltalán nem véletlen, hogy az emberi méltóság az Alaptörvény alapjogi katalógusának első helyén szerepel, ez ugyanis fontossági sorrendet is jelent. Az Alkotmánybíróság első határozatainak egyikében, a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban rögzítette, hogy az emberi méltósághoz való jogot „az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazásának tekinti (...) Az általános személyiségi jog „anyajog”, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható”.

Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jog mellett, hasonlóan fontos alapjogként definiálta 30/1992. (V. 26.) AB határozatában a véleménynyilvánítás szabadságát: „a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van az alkotmányos alapjogok között, tulajdonképpen „anyajoga” többféle szabadságjognak, az ún. „kommunikációs” alapjogoknak”. Ugyanebben a határozatban megállapította továbbá, hogy „[a] szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog - az élethez, vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan - korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.”

Az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdése az egyébként szűk körben korlátozható véleménynyilvánítás szabadságához való jog alkotmányos korlátait jelölte ki, és hangsúlyozta az emberi méltósághoz való jog primátusát. Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság 3207/2013. (XI. 18.) AB határozatának [21] bekezdésében akként fogalmazott, hogy az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésének alkalmazása esetén a véleménynyilvánítás szabadsága érvényesülésének kérdése fel sem merülhet, mivel „a véleménynyilvánítás szabadságának alaptörvényi védelme eleve nem terjed ki azokra az esetekre, amikor valaki a véleménynyilvánítás szabadságát úgy gyakorolja, hogy az mások emberi méltóságának, továbbá a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére irányul”.

Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) számú határozat [43] bekezdésében a véleményszabadság korlátozása kapcsán a következő megállapításokat tette: „[a]z emberi méltóság alkotmányos helyéből egyenesen következik, hogy az még a kitüntetett szereppel bíró véleményszabadságnak is korlátja lehet. Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése szövegszerűen is egyértelművé tette ezt. Nem vitás tehát, hogy a szólásszabadságnak az emberi méltósággal szemben adott esetben meg kell hajolnia. Az alapjogok korlátozásának az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt általános szabályából következően ugyanakkor az alkotmányossági kérdés ez esetben is mindig az, hogy pontosan mely esetben kell a szólásszabadságnak engednie, azaz annak az emberi méltóság védelmét szolgáló korlátozása mely esetben minősül szükségesnek és arányosnak. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az adott szabályozás emberi méltósággal való bármilyen összefüggése önmagában nem igazolhatja a szólásszabadság korlátozását. Ellenkező esetben a szólásszabadság tartalma kiüresedne, mivel az emberi méltósággal, illetve az abból fakadó jogokkal a jogszabályi rendelkezések rendkívül széles köre áll közelebbi vagy távolabbi kapcsolatban.” (Indokolás [43]).

Ezt az értelmezést erősíti meg az Alkotmánybíróság 1/2015. (I. 16.) számú határozatában, miszerint „a véleménynyilvánítás szabadsága (...) alapvető jog, korlátozására az Alaptörvény I. cikkében rögzített módon kerülhet sor, tehát más alapvető jog érvényesülése, vagy alkotmányos érték védelme céljából, a szükségesség, arányosság megtartásával, a másik alapvető jog lényeges tartalmára tekintettel történhet. Az emberi méltósághoz való jog azonban nem egyszerű versengő alapjogként szerepel, hanem az az Alaptörvény IV. módosítása értelmében, mintegy kiemelten védett alapjogot a véleménynyilvánítás elé helyezve kimondja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére” (Indokolás [32]).

A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában akként foglalt állást, hogy „a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezen kívüli nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet.”

A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat [59] bekezdésében kifejezetten úgy véli az Alkotmánybíróság, hogy nem tartozik a véleménynyilvánítás szabadságába, és ezáltal nem élveznek védelmet azok a megnyilvánulások, amelyek célja kizárólag arra irányul, hogy másokat emberi méltóságában megsértsen, megalázzon.

Az Alkotmánybíróság 4/1993. (II. 12.) AB határozatában a lelkiismereti szabadság jogát a személyiség integritásához való jogként értelmezte, és megállapította, hogy „[a] lelkiismereti szabadság és a vallásszabadság külön is nevesített joga azt ismeri el, hogy a lelkiismereti meggyőződés, s ezen belül, adott esetben a vallás az emberi minőség része, szabadságuk a személyiség szabad kibontakozásához való jog érvényesülésének feltétele”, megállapította továbbá, hogy „[a] vallás (...) a hívő számára a teljes személyiséget és az élet minden területét érinti és meghatározza”

A Ptk. 2:54. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés biztosítja számunkra a jogot, hogy vallási közösség tagjaként személyiségi jogsértésből eredő igényt érvényesítsünk az alperesekkel szemben. A peres eljárás során teljesen egyértelmű volt, hogy az alperesek per tárgyává tett magatartása a katolikus egyház szentáldozási szertartását jelenítette meg. Az alperesek mindenki számára felismerhető liturgikus jelképeket alkalmaztak, sőt el is ismerték, hogy a szándékuk erre irányult.

Köztudomású tény továbbá, hogy katolikus hívek – hitük szerint – magát Jézus Krisztust veszik magukhoz az áldozás szertartásában, mely így a katolikus liturgia középpontja.

Szintén közzismert, hogy a katolikus egyház a „Ne ölj!” parancsolt megszegésének, vagyis teológiai értelemben vett bűnnek tartja a terhesség művi megszakítását, így az „abortusztabletta” használatát is.

Az Alaptörvényt és az Alkotmánybíróság gyakorlatát együttesen olvasva és alkalmazva elkerülhetetlenül arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a cél nélküli, vagy pontosabban a kizárólag megalázó célzattal rendelkező megnyilvánulások nem élvezhetik a

véleménynyilvánítás szabadságából fakadó védelmet, tekintettel arra, hogy az szükségszerűen sérti az emberi méltóságot, amely azonban korlátozhatatlan alapjog.

Az alperesek által tudatosan bemutatott azon cselekmény amellyel a katolikus legszentebb misztériumát, a hitük magvát megcsúfolták, tudniillik, hogy Jézus Krisztus valóságos testét az abortusztáblettához azonosították, olyan mértékű sérelem, amelynél nagyobbakat akarva se tudtak volna előidézni. Nem a katolikus papok, püspökök, vagy akár a pápa megnyilatkozását kritizálták az abortusz témát illetően, hanem a katolikus, keresztény vallású embereket hitük legfontosabb részét gúnyolva sértegették. Ennek a performansznak egyetlen célja a megalázás volt, erre tekintettel viszont nem élvezi és nem élvezheti a véleménynyilvánítás szabadságába tartozó védelmet. Különös tekintettel arra, hogy a súlyosan sértő megnyilvánulás nem csak az alperesek állítólagos vitapartnereinek emberi méltóságát sértette, hanem az ún. „abortuszvítában” részt nem vevő minden olyan személyét is, akiknek a katolikus vallás a személyiségük részét képezi.

b.) Az ún. „abortuszvita” ugyanakkor egy – a katolikus liturgiától független – közéleti vita, melynek tárgyát a művi terhesség-megszakítás jog általi engedélyezése, illetve tiltása képezi, és amelyben – mindkét oldalon – olyan vallásos (különböző felekezetekhez tartozó) és nem vallásos emberek vesznek részt, akik az ilyen politikai kérdések iránt érdeklődnek.

Abban a közéleti vitában tehát, amelyben az alperesek állást kívántak foglalni nem a katolikus egyház, ill. nem annak összes tagja állt az alperesekkel szemben, hanem egy sokkal heterogénebb közösség, amelyben ateisták és más vallású emberek is megtalálhatók.

A Kúria az emberi méltóság primátusát félretéve, az alkotmánybíróági gyakorlat egyoldalú, ezért önkényes meghivatkozásával adott helyt az alperesek felülvizsgálati kérelmének. Az alperesek az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.7.) AB határozatából azt vezették le, hogy a társadalmi vitában karakteres álláspontot megjelenítő egyház, annak vezetői és az egyház tagjai szélesebb körben kötelesek a kritikát tűrni. Azt ugyanakkor mind az alperesek, mind a Kúria figyelmen kívül hagyta, hogy az Alkotmánybíróság a 3122/2014. (IV. 24.) AB határozat [17] bekezdésében azt is rögzítette, hogy *„[b]ár a fentebb kifejtettek szerint az Alaptörvény által védett véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos vélemények esetében tágabb, mint más személyeknél, az emberi méltóságuknak az ő esetükben is van egy olyan lényegi, érinthetetlen magja, melyet az esetleges kritikát megfogalmazó személyek is kötelesek tiszteletben tartani.”*

Ugyanilyen egyoldalúságról tett tanúbizonyságot a Kúria ítéletében az egyházi vezetők fokozott tűrési kötelezettsége kapcsán az Alkotmánybíróság 8/2018. (VII. 5.) AB határozatának meghivatkozása (22. pont), mely megállapította, hogy *„az egyházi tisztséget viselők is kötelek a kritikát fokozottabban tűrni”*, ha az ezt megalapozó körülmények fennállnak. Hivatkozott határozatában azonban az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy *„a közügyek vitájára vonatkozó mércék alkalmazását nem önmagában az indítványozók tisztségével, státuszával” kell indokolni, hanem az egyéb körülményeket is értékelni kell. A hivatkozott ügyben ilyen körülményként értékelték, hogy az érintett egyházi személy „rendszeresen tett politikai állásfoglalásokat, megjelent az egyik országgyűlési képviselőjelölt kampányeseményén, sportfejlesztései révén egyházi tisztségén túl is aktív szereplője a helyi társadalmi életnek”. Az Alkotmánybíróság e döntésében kifejtette, hogy „ezek a körülmények azért is meghatározó szereppel bírnak az alkotmányjogi mérlegelésben, mert a szólásszabadság és a személyiségvédelem ütközésének feloldására konkrét ügyben alkalmazott mércék még a közügyek vitáján belül, sőt adott személyhez kötődően is változhatnak a megszólalás körülményeinek függvényében”* (Indokolás [24]).

Az okfejtést folytatva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy „indokolt az is, hogy a jogi mérlegelés adott esetben figyelemmel legyen az államtól különváltan működő vallási közösségek és vezetőik sajátos helyzetére, feladatára: ha az egyedi ügy körülményei alátámasztják, megszólalásaik kapcsán – még ha társadalmi kérdéseket is érintenek – a közügyek vitáján belüli, ám a közszereplő politikusokra alkalmazandóhoz képest más mérce alakítható ki”. A Kúria a panasszal támadott ítéletében e mérce alkalmazása, és erre vonatkozó levezetés nélkül állapította meg, hogy a határozat alapjául szolgáló tényállás körülményei fennállnak. Az Indítványozók azonban e közéleti vitában aktív szerepet nem vállaltak, így az aktív szerepvállalásra vonatkozó egyéni döntésük sem lehetett.

Különösen igaz ez a katolikus közösség egészére, illetőleg annak tagjai összességére nézve, akik fogalmilag nem valamilyen „társadalmi vita” résztvevőiként (hanem a keresztség révén) váltak a közösség tagjává. Ugyanis – bár ez elsikkadt a Kúria ítéletének indokolásában – a polgári perben eljáró bíróságok feladata a Ptk. 2:54. §-e alapján indított eljárásban annak értékelése volt, hogy a sérelmezett magatartás a közösséghez tartozással összefüggésben megvalósította-e a felperesek emberi méltóságának sérelmét. Tehát a Kúria az alkotmányjogi panaszunkkal támadott ítéletében alkotmányos alap nélkül jutott arra a jogi következtetésre, hogy általánosságban egy vallási közösség tagjainak – annál a ténynél fogva, hogy e közösség tagjai – a közszereplőkhöz hasonló, fokozott tűrési kötelezettsége van. Ezzel törvénysértő módon tágitotta ki a Ptk. 2:44. §-ban megfogalmazott rendelkezés személyi hatályát, amivel egyidejűleg sértette az emberi méltóságunkat és a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogainkat.

Önmagában a fokozott tűrési kötelezettséget nem indokolhatja tehát, hogy az Indítványozók azon vallási közösséghez tartoznak, melynek lengyel egyházi tisztségviselői az abortuszvita kapcsán állást foglaltak, mivel a tűrési kötelezettséget megalapozó körülmények az egyén, és nem a közösség viszonylatában állhatnak fenn. A katolikus egyház liturgiájának megalázó módon való imitálása nem az egyes egyházi szereplők, vagy a katolikus egyház kritikájának minősül, hanem a katolikus közösség egészének megalázását, kigúnyolását valósítja meg, annak minden tagjára, így az indítványozókra is kihatóan, amelyre a 8/2018. (VII. 5.) AB határozatban megfogalmazott következtetések nem alkalmazhatók.

A Kúria döntésének meghozatala során az Alaptörvénybe és az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlatba ütközve azonban a fenti szempontokat egyáltalán nem vizsgálta, döntésében az alapjogi összefüggéseket nem vette figyelembe.

Ennél fogva igen súlyos alapjogsértést követett el a Kúria, illetve az elsőfokú bíróság, amikor az alperesek véleménynyilvánításhoz fűződő jogának érvényesülését a felperesek emberi méltósághoz való joga elé helyezte arra tekintettel, hogy álláspontja szerint a vallásgyalázó cselekedet a közéleti vitában kifejtett alperesi álláspont bemutatására szolgált. Ez a rendező elv ugyanis alkalmazható a közéleti szereplők vitái esetében a véleménynyilvánítás szabadsága és az emberi méltósághoz való jog kollíziójának feloldásához, azonban semmiképpen sem szolgálhat alapul a jelen eset eldöntéséhez. Alapvető különbség ugyanis, hogy a jelen esetben nincs olyan alkotmányos érdek, amely indokolná a katolikus közösség -akár a közéleti vitában nem is álló- tagjai emberi méltóságának a megsértését.

A kereseti kérelmünknek helyt adó döntés egyébként sem sértené az alperesek „közéleti vitában történő” szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát. Az alperesek állításai szerint ugyanis a performanszuk kizárólag a nők abortuszhoz való jogának támogatására, és a lengyel katolikus egyház egyes képviselőinek közéleti vitákban való megnyilvánulásait kritizálására irányult. A katolikus liturgia lealacsonyító módon való kifigurázása azonban

egyáltalán nem valósít meg ilyenfajta véleménynyilvánítást, mert az egyszerűen a katolikus közösség egészt sértő gúnyolódás, mely kihat azokra a hívekre is, akik egyáltalán nem foglaltak állást az ún. „abortuszvitában”. E tekintetben a Fővárosi Ítéltábla ítéletének fent idézett indokolása tökéletesen foglalta össze a lényegét.

A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [29] bekezdése szerint ugyanakkor „[n]yilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi méltóságában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket.”

Az alperesi magatartás nem minősül sem állításnak, sem kérdésfeltevésnek, így arra adekvát válasz sem adható. Az **alperesek magatartása egyszerűen a felperesekkel maradéktalanul nem is azonosítható vitapartnerek – és az előadás katolikusokra nézve általánosító volta miatt a velük egy közösségbe tartozók – kirekesztését, önazonosságának megkérdőjelezését valósította meg. Az Alaptörvény IX. cikkének (4) és (5) bekezdése, valamint a Ptk. 2:54. §-ának (5) bekezdése kimondottan az ilyen magatartásformákkal szemben biztosít jogvédelmet.**

Azért alaptörvény-ellenes tehát a Kúria, illetve az elsőfokú bíróság ítélete, mert az Alaptörvény II. cikkét, IX. cikkének (4) és (5) bekezdését, valamint a Ptk. 2:54. §-ának (5) bekezdését sértő – és emiatt az indítványozók e emberi méltósághoz való alapvető jogát sértő – módon utasította el az indítványozók jogos személyiségi jogi igényét, megtagadva tőlük a jogvédelmet az alperesek emberi méltóságukat sértő megnyilvánulásaival szemben.

c.) Az is egyértelműen megállapítható, hogy a **véleménynyilvánítási szabadság oldaláról megközelítve, a sérelmezett magatartás szankcionálása nem akadályozná meg az alpereseket abban, hogy az ún. „abortuszvitában” – melyben hangsúlyozottan nem a katolikus közösség egésze vesz részt – kifejtsék azon véleményüket, melynek hangoztatása állításuk szerint az előadásuk célját képezte.**

A kereseti kérelmünk ugyanis kizárólag a performansz vallásgyalázó – minket, mint a katolikus közösség tagjait érintő – elemeire irányult, ugyanakkor az alperesek marasztalása még csak részben sem zárna el az alpereseket attól, hogy politikai nézeteiket, adott esetben az ugyanazon tüntetés során kifejtett véleményüket hangoztassák.

Soha nem vitattuk, hogy az alpereseknek alkotmányos alapjoga az abortusszal, illetve a lengyel, (vagy akár a magyar) katolikus egyházzal kapcsolatos véleményüket szabadon kifejteni. Az alperesi cselekedetnek nem is minden eleme jogsértő ezért, a megengedhetetlen gyalázkodást „csak” a Krisztus testét abortusztablettával azonosító cselekménnyel követték el.

A keresetünk tehát kizárólag azt sérelmeztük, hogy az alperesek a véleménynyilvánítás alkotmányos szabadságának kereteit messze túllépve meggyalázták a keresztény vallások alapját és forrását adó szentségi misztériumot, és ezzel megsértették a katolikus vallási közösség méltóságát, egyúttal a felperesek személyének méltóságát is. Arra hivatkozunk, hogy a véleménynyilvánítás nem járhat mások, így a mi emberi méltóságunk sérelmével, amint ezt az Alaptörvény IX. cikkének (4) bekezdése és az (5) bekezdése is félre nem érthető módon rögzíti: „A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére, és nem irányulhat a vallási közösségek méltóságának a megsértésére sem.”

d.) Egyértelműen megállapítható, hogy a durva alperesi cselekménnyel a katolikus közösség tagjai embervoltának és értékének tiszteletet ébresztő jellege, azaz méltósága súlyosan sérült.

A jogsértés súlyossága és objektív érzékelhetősége tárgyában továbbra is hivatkozunk arra a 11206 személyre, akik a perben becsatolt petíció aláírásával jelezték, hogy vallásgyalázásként és ezáltal méltóságuk sérelmeként élték meg az alpereseknek a véleménynyilvánítás szabadságát messze túllépő, a felperesek vallásából gúnyt űző magatartását.

Az alperesek magatartása azonban nem csak súlyosan sértette a katolikus vallási közösség tagjait, hanem a cselekményük kifejezőmódjában is súlyosan bántó, lealázó, blaszfémikus volt. Így a jelen indítvánnyal támadott bírósági döntések az emberi méltósághoz való jogunk sérelmét eredményezték azzal, hogy szabad utat biztosítottak az alperesi alapjogsértésnek.

Ezt egyértelműen alátámasztja az a tény is, hogy az Alkotmánybíróság egy korábbi határozatában már kimondta, hogy „[a]z Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdéséből is kitűnően az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie. A közügyek vitatását érintő véleményszabadság emberi méltóságból fakadó konkrét jogági korlátait elsősorban a polgári jog személyiségvédelmi szabályai, valamint a büntetőjog eszközrendszere jelölik ki” (13/2014. [IV. 18.] AB határozat, Indokolás [29] pont).

A 16/2013. (VI.20.) AB határozat [48] bekezdése rögzítette, hogy „az emberi méltósághoz való jog védelme a közösség tagjainak méltóságvédelme megfelelő és elégséges indok lehet a véleménynyilvánítás szabadsága alapjogának büntetőjogon keresztül megvalósuló korlátozására.” Ebben a határozatában tehát a tisztelt Alkotmánybíróság nemhogy a polgári jog keretein belüli szankciót látta megengedhetőnek, hanem a jogrendszer ultima ratio-jaként használatos büntetőjogi szankciót is.

Az alperesi magatartás a durva sérelem okozása mellett öncélúnak is minősül. Az öncélú sértegetés, mások lealázása pedig a becsületben megnyilvánuló személyhez fűződő jogot mindenképpen sérti. Az alperesek magatartása messze túlmutat azon a szükséges és arányos mértéken, amellyel még jogszerűen korlátozhatók mások személyiségi jogai. Ahhoz, hogy az alperesek kritikát fogalmazzanak meg a lengyel katolikus egyháznak az abortuszvitában betöltött álláspontjáról nem szükséges, hogy a katolikus közösség egészének a legszentebb misztériumát kigúnyolva megalázzák, és ezzel a magyar katolikus hívek, köztünk a mi emberi méltóságunkat megsértse, így emiatt a személyiségi jogaink védelme e körben korlátokba nem ütközhet. Az alperesi magatartás tűrésére nem vagyunk kötelesek.

e.) Fel kívánjuk hívni a figyelmet arra is, hogy ha a jelen eset alapjául szolgáló tényállás mellett az emberi méltósághoz fűződő alapjognak kell „meghajolnia” a szabad véleménynyilvánításhoz való alapjog előtt, akkor az új jogintézményként a Ptk. 2:54. §-ának (5) bekezdésével bevezetett közösségi személyiségi jogi igényérvényesítés lehetősége a katolikusok számára teljességgel kiüresedik, és alkalmazhatatlanná válik.

A jelen esetben megvalósuló katolikus vallásghalázásnál ugyanis aligha képzelhető el durvább cselekedet, hiszen az alperesi cselekvés a katolikus dogmatika és liturgia legközpontibb elemét képező szentáldozást alázza meg az „életet” a „halállal” felcserélve.

Nehéz elképzelni ugyanis a katolikus közösség tagjainak a személyiségük lényeges vonásának minősülő, a vallási közösséghez tartozásukkal összefüggésben okozott ennél szignifikánsabb jogsérelmet, amely a közösséget nem csak nagy nyilvánosság előtt sérti súlyosan, hanem kifejezőmódjában is indokolatlanul bántó.

f.) Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint „*[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.* Az Alaptörvény tehát garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot, amely elsősorban a bíróságokat kötelezi. Emellett a **26. cikk (1) bekezdése** azt is kimondja, hogy a bírák nem utasíthatóak, és csak a **törvényeknek vannak alárendelve**. Ez alapján kijelenthető, hogy a bíróságoknak kiemelt kötelezettsége, hogy az általuk lefolytatott eljárások nemcsak szabályszerűek, de tisztességesek is legyenek.

Az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott a tisztességes eljárás követelményével. A **14/2004. (V. 7.) AB határozatban** kimondta, hogy a **tisztességes eljáráshoz való jog abszolút**, és ennek során semmilyen más alapjogi kérdést nem lehet mérlegelni, szembeállítani. Ehhez kapcsolódik a **21/2016. (XI. 30.) AB határozat** megállapítása, amely szerint ebben a kérdésben nincs középút, **az eljárás vagy tisztességes, vagy pedig nem**. Ennek megfelelően minden körülményt mérlegelni kell a kérdés megítélésakor.

A tisztességes eljárás követelményét sérti, ha a bíróság a jogalkalmazás során valamely törvényi kötelezettségét megszegi. A hatalmi ágak szétválasztásának elvéből és ennek megfelelően az Alaptörvényből is következik, hogy a bíróságok nem vehetik át a törvényhozás szerepét, nem alkothatnak jogot. Az Alkotmánybíróság **19/2017. (VII. 18.) AB határozatában** kifejtette, hogy „**jogértelmezésre – akár az adott jogvitához kötődően (...) – csak a jogi szabályozás keretei között kerülhet sor.** A bírói hatalom tehát alapvetően és közvetlenül nem veheti át a jogalkotás funkcióját egyik – a hatalommegosztás rendjében erre feljogosított – szervtől sem”. Ebből, valamint a hatalommegosztás elve alapján is belátható, hogy a bíróságok feladata nem a jogalkotás, hanem a jogalkalmazás.

A jogalkalmazás egyik fontos eleme a **jogértelmezés**, amely ugyanakkor, ahogy a fentiekből is látszik, nem lépheti át a jog által meghatározott kereteket. Ha ugyanis így történik, akkor az **contra legem jogalkalmazásnak** minősül, amely éppen a fentebb kifejtett **törvények alá rendeltség követelményét** sérti. Ezen szabály betartása pedig nem csupán a peres felek érdeke, hanem a bíróságoké is, hiszen nem csak **működésük kereteit határozza meg**, hanem, ahogy arra a **20/2017. (VII. 18.) AB határozat** is rámutatott, **függetlenségük garanciáját is jelenti egyben**, ilyen minőségében pedig az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében** meghatározott demokratikus jogállamiság egyik legfontosabb sarokköve. A határozat kifejti, hogy „**a bírói függetlenségnek nem korlátozza, sokkal inkább biztosítja a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.**”

Jelen ügyben a Kúria a hatályos jogszabályi rendelkezéseket félretéve, **önkéntes, contra legem jogértelmezéssel jutott** arra a következtetésre, hogy az emberi méltóságot sértő performansz jogszerű volt, illetőleg, hogy azt a katolikus egyház tagjaiként – *quasi* közszereplőként – túrni vagyunk kötelesek. Az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt szabályok világos és egyértelmű korlátját képezik a véleménynyilvánítás szabadságának, éppen az emberi méltóságot védelmezendő, azonban a Kúria kizárólag a bírósági gyakorlatra (a Kúria Pfv.IV.20.636./2016/4. számú ítéletére, vagyis a Kúria ugyanazon tanácsának gyakorlatára, tehát saját magára hivatkozva) alapozta döntését, és megállapította, hogy egy sajátos objektív mércével mérve kell vizsgálni a jogsérelmünket, a közfelfogás szerint pedig a performansz nem sértett meg senkit. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy a hivatkozott ítéletből sem válik megismerhetővé, hogy a gyakorlat miben áll, vagyis nem derül ki számunkra, hogy mi a hivatkozott objektív mérce.

A Kúria tehát az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésének hatálybalépését megelőzően kialakult gyakorlatra alapozta ítéletét, egy ilyen gyakorlatot alkalmaz mechanikusan, figyelmen kívül hagyva, hogy az alaptörvényi rendelkezések nem a Ptk. által védett személyiségi jogokra, mint származtatott jogokra vonatkoznak, hanem az emberi méltóság közvetlen védelmére irányulnak. A Kúria ahelyett, hogy felismerve az alapjogok érintettségét, az emberi méltóságot és a véleménynyilvánítás szabadságát vizsgálva állapítaná meg, hogy az utóbbi érvényesülése, vagy az előbbi tiszteletben tartása az elsődleges szempont-e, figyelembe véve az alkotmányozó szándékát is, egy törvényi rendelkezés értelmezésére hivatkozik, ami azonban ellentétes a hatályos joggal.

Ugyancsak semmilyen törvényes, illetőleg alkotmányos alapja nincs annak, hogy a Kúria a Ptk. 2:44. §-nak normatartalmát önkényesen kiterjesztette a vallási közösségek – így esetünkben a katolikus közösség – minden tagjára.

A fentiek alapján tehát **sérült a tisztességes eljáráshoz való jogunk**, ugyanis a Kúria az Alkotmánybíróság által több alkalommal alkotmányellenesnek minősített *contra legem* jogértelmezés alapján, jogkörén túlterjeszkedve hozta meg döntését.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a.) Kijelentjük, hogy nem kezdeményeztük a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b.) Jelen beadványunkhoz *1-2. számú mellékletként* csatoljuk a jogi képviselőnknek adott ügyvédi meghatalmazást.

c.) Úgy nyilatkozunk, hogy nem járulunk hozzá, hogy a személyes adataink nyilvánosságra hozhatók legyenek. Az e körben tett nyilatkozatunkat *3-4. számú mellékletként* külön is csatoljuk.

Budapest, 2020. március 12.

Tisztelettel:

indítványozók

Képv.: Dr. Sobor Dávid ügyvéd